

هو الاول

این کتاب با کاغذی از منابع جنگل‌های پایدار چاپ شده است
و گواهی‌نامه FSC دارد.

انتشارات امیرکبیر
نام‌آشنای علم و ادب و فرهنگ

به تصحیح
رینولد نیکلسون

مولانا جلال الدین محمد بلخی

مثنوی معنوی مولانا جلال الدین محمد بلخی

مولانا جلال الدین محمد بلخی
رینولد الین نیکلسون

تویننده:
مصحح:

ابراهیم اسماعیلی اراضی
زینبا ابراهیمی
محمد محمدی

ویرایش و مقابله:
طراح جلد:
طراح و صفحه‌آرا:

نوزدهم ۱۴۰۵
۱۰۰۰ نسخه
واژه‌پرداز اندیشه

نوبت چاپ:
شمارگان:
چاپ و صحافی:

تهران، خیابان جمهوری اسلامی، تقاطع خیابان سعدی
۳۳۹۰۰۷۵۱-۲
۱۱۳۳۸۱۷۸۱۸

دفتر مرکزی:
شماره تماس:
کدپستی:

مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۴ - ۶۷۲ ق.
مثنوی معنوی / اثر جلال الدین مولوی محمد بن محمد بن الحسین
البلیخی ثم الرومی؛ به سعی و اهتمام رینولد الین نیکلسون از روی نسخه
طبع ۱۹۳۳ - ۱۹۳۵ م. در لندن.

سرشناسه:
عنوان و نام پدیدآور:

تهران: امیرکبیر، ۱۴۰۴.
ص. ۱۲۴۸

مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری:

مجموعه متون کهن
۳ - ۲۷۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

فروست:

چاپ نوزدهم

یادداشت:

شعر فارسی - قرن ۷ ق.
نیکلسون، رینولد الین، ۱۸۶۸ - ۱۹۴۵ م.

موضوع:
شناسه افزوده:

Nicholson, Reynold Alleyne

شناسه افزوده:

PIR۵۲۹۸ ۱۳۳۶

رده‌بندی کنگروه:

۱۳۱/۸۴

رده‌بندی دیویی:

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۱۱۵-۲۹۹

مجموعه متون کهن | مثنوی معنوی

مثنوی معنوی

مولانا جلال الدین محمد بلخی

رینولد الین نیکلسون

آغاز دفتر اول مثنوی معنوی

برگی از نسخه خطی کارشده در دوره صفوی

موزه متروپلیتن نیویورک | سده دهم هجری

آغاز دفتر سوم مثنوی معنوی
 برگه‌ی از نسخه‌ی خطی کارشده در دوره‌ی صفوی
 موزه‌ی متروپلیتن نیویورک | سده‌ی دهم هجری

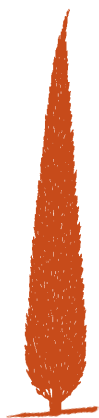

آغاز دفتر چهارم مثنوی معنوی

برگی از نسخه خطی کارشده در دوره صفوی

موزه متروپلیتن نیویورک | سده دهم هجری

مثنوی ما دکان وحدت است

غیر واحد هرچه بینی آن بت است

دفتر اول مثنوی معنوی ۵

- حکایت عاشق شدن پادشاهی بر کنیزکی ... ۸
 ظاهر شدن عجز حکیمان از معالجه کنیزک ... ۹
 از خداوند ولی التوفیق درخواستن توفیق ... ۱۰
 ملاقات پادشاه با آن طبیب الهی که ... ۱۱
 بردن پادشاه آن طبیب را بر سر بیمار ... ۱۱
 خلوت طلبیدن آن ولی از پادشاه با کنیزک ... ۱۳
 دریافتن آن ولی رنج را و عرض کردن ... ۱۵
 فرستادن شاه، رسولان به سمرقند به ... ۱۵
 بیان آنکه کشتن و زهر دادن مرد زرگر ... ۱۷
 حکایت مرد بقال و طوطی و ... ۱۸
 داستان آن پادشاه جهود که نصرانیان را ... ۲۱
 آموختن وزیر مکر، پادشاه را ۲۲
 تلبیس وزیر با نصارا ۲۲
 قبول کردن نصارا مکر، وزیر را ۲۳
 متابعت کردن نصارا وزیر را ۲۴
 قصه دیدن خلیفه لیلی را ۲۵
 بیان حسد وزیر ۲۶
 فهم کردن حاذقان نصارا مکر وزیر را ۲۷
 پیغام شاه، پنهان مر وزیر را ۲۷
 بیان دوازده سبط از نصارا ۲۸
 تخلیط وزیر در احکام انجیل ۲۸
 بیان آنکه این اختلاف در صورت روش ... ۲۹
 بیان خسارت وزیر در این مکر ۳۰
 مکر دیگر انگیزختن وزیر در اضلال قوم ۳۲
 دفع گفتن وزیر، مریدان را ۳۲
 مکرز کردن مریدان که خلوت را بشکن ۳۳

- ۳۴ جواب گفتن وزیر کی خلوت را نمی شکنم
 ۳۴ اعتراض مریدان بر خلوت وزیر
 ۳۶ نومید کردن وزیر، مریدان را از رفض خلوت
 ۳۶ ولیعهد ساختن وزیر، هر یک امیر را ...
 ۳۷ کشتن وزیر، خویشانش را در خلوت
 ۳۷ طلب کردن امت عیسی علیه السلام از امرا ...
 ۳۹ منازعت امرا در ولیعهدی
 ۴۰ تعظیم نعت مصطفی علیه السلام که ...
 ۴۱ حکایت پادشاه جهود دیگر که در هلاک ...
 ۴۲ آتش کردن پادشاه جهود و بت نهادن ...
 ۴۳ به سخن آمدن طفل در میان آتش و ...
 ۴۴ کژ ماندن دهان آن مرد کی نام محمد را ...
 ۴۴ عتاب کردن آتش را آن پادشاه جهود
 ۴۶ قصه باد که در عهد هود علیه السلام ...
 ۴۶ طنز و انکار کردن پادشاه جهود و ...
 ۴۸ بیان توکل و ترک جهد گفتن نخچیران ...
 ۴۸ جواب گفتن شیر نخچیران را و ...
 ۴۸ ترجیح نهادن نخچیران توکل را ...
 ۴۹ ترجیح نهادن شیر، جهد و اکتساب را ...
 ۴۹ ترجیح نهادن نخچیران، توکل را بر اجتهاد
 ۴۹ باز ترجیح نهادن شیر، جهد را بر توکل
 ۵۰ باز ترجیح نهادن نخچیران، توکل را ...
 ۵۱ نگرستن عزرائیل بر مردی و گریختن ...
 ۵۱ باز ترجیح نهادن شیر، جهد را بر توکل و ...
 ۵۲ مقرز شدن ترجیح جهد بر توکل
 ۵۳ انکار کردن نخچیران بر خرگوش ...
 ۵۳ جواب خرگوش نخچیران را

- ۷۷ تفسیر وَ هُوَ مَعَكُمْ أَيْنَمَا كُنْتُمْ
 ۷۷ سؤال کردن رسول از عمر رضی الله عنه...
 ۷۸ در سر آنکه مَنْ أَرَادَ أَنْ يَخْلُسَ مَعَ اللَّهِ ...
 ۷۸ قصهٔ بازرگان که طوطی او را پیغام داد ...
 ۸۰ صفت اجنحهٔ طیور عقول الهی...
 ۸۰ دیدن خواجه، طوطیان هندوستان را در ...
 ۸۱ تفسیر قول فریدالدین العطار ...
 ۸۲ تعظیم ساحران مر موسی را علیه السلام ...
 ۸۳ بازگفتن بازرگان با طوطی آنچه دید از ...
 ۸۵ شنیدن آن طوطی حرکت آن طوطیان و ...
 ۸۸ تفسیر قول حکیم ...
 ۹۰ رجوع به حکایت خواجه تاجر
 ۹۱ برون انداختن مرد تاجر طوطی را از قفس ...
 ۹۲ وداع کردن طوطی، خواجه را و پریدن
 ۹۲ مضرت تعظیم خلق و انگشت نمای شدن
 ۹۳ تفسیر ما شاء الله کان
 ۹۵ داستان پیر چنگی که در عهد عمر ...
 ۹۵ از بهر خدا روز بینوایی چنگ زد میان ...
 ۹۷ در بیان این حدیث که اَنْ لِّرَبِّكُمْ فِی اِیَّامٍ ...
 ۹۹ قصهٔ سؤال کردن عایشه رضی الله عنها ...
 ۱۰۰ تفسیر بیت حکیم ...
 ۱۰۱ در معنی این حدیث کی اغتتموا بُرْدَ الرَّبِيعِ ...
 ۱۰۲ پرسیدن صدیقه رضی الله عنها از مصطفی ...
 ۱۰۲ بقیهٔ قصهٔ پیر چنگی و بیان مخلص آن
 ۱۰۴ در خواب گفتن هائف مر عمر را ...
 ۱۰۴ نالیدن ستون حنانه چون برای پیغامبر ...
 ۱۰۶ اظهار معجزهٔ پیغامبر علیه السلام ...
- اعتراض نخچیران بر سخن خرگوش ۵۳
 جواب خرگوش نخچیران را ۵۳
 ذکر دانش خرگوش و بیان فضیلت ... ۵۴
 بازطلبیدن نخچیران از خرگوش سر ... ۵۵
 منع کردن خرگوش راز را از ایشان ۵۵
 قصهٔ مکر خرگوش ۵۶
 زیافت تاویل رکیک مگس ۵۷
 تولیدن شیر از دیرآمدن خرگوش ۵۷
 هم در بیان مکر خرگوش ۵۸
 آمدن خرگوش نزد شیر و خشم شیر بر وی ۶۰
 عذرگفتن خرگوش ۶۰
 جواب گفتن شیر خرگوش را و ... ۶۱
 قصهٔ هدهد و سلیمان در بیان آنکه ... ۶۲
 طعنهٔ زاغ در دعوی هدهد ۶۳
 جواب گفتن هدهد طعنهٔ زاغ را ۶۴
 قصهٔ آدم علیه السلام و بستن قضا ... ۶۴
 پای واپس کشیدن خرگوش از شیر چون ... ۶۵
 پرسیدن شیر از سبب پا واپس کشیدن ... ۶۷
 نظر کردن شیر در چاه و دیدن عکس ... ۶۷
 مژده بردن خرگوش سوی نخچیران ... ۶۹
 جمع شدن نخچیران گرد خرگوش ... ۷۰
 تفسیر رجعتنا من جهاد الاصغر الی ... ۷۰
 آمدن رسول روم تا امیرالمؤمنین عمر ... ۷۱
 یافتن رسول روم امیرالمؤمنین عمر را ... ۷۲
 سلام کردن رسول روم امیرالمؤمنین را ... ۷۳
 سؤال کردن رسول روم از امیرالمؤمنین ... ۷۴
 اصفا کردن آدم آن زلت را به خویشان ... ۷۵

۱۳۶ در بیان آنکه عاشق دنیا بر مثال عاشق ...
 ۱۳۷ مثل عرب اذا زُنِّيَتْ فَاَزَنَ بِالْحَرْوَةِ وَاذَا سُرِقَتْ ...
 ۱۳۷ سپردن عرب هدیه را یعنی سیو را به ...
 ۱۳۸ حکایت ماجرای نحوی و کشتی بان
 ۱۳۹ قبول کردن خلیفه هدیه را و عطا فرمودن ...
 ۱۴۲ در صفت پیر و مطاوعت وی
 ۱۴۴ وصیت کردن رسول علیه السلام علی ...
 ۱۴۵ کیبودی زدن قزوینی بر شاه‌گاه صورت ...
 ۱۴۶ رفتن گرگ و روباه در خدمت شیر به شکار
 ۱۴۷ امتحان کردن شیر گرگ را و گفتن که پیش ...
 ۱۴۸ قصه آن که در یاری بکوفت از درون ...
 ۱۴۹ صفت توحید
 ۱۵۰ ادب کردن شیر گرگ را که در قسمت ...
 ۱۵۱ تهدید کردن نوح علیه السلام مر قوم را که ...
 ۱۵۲ نشان دادن پادشاهان صوفیان عارف را پیش ...
 ۱۵۳ آمدن مهمان پیش یوسف علیه السلام و ...
 ۱۵۴ گفتن مهمان یوسف را که آینه‌ای آورد مت ...
 ۱۵۶ مرتد شدن کاتب وحی به سبب آنکه پرتو ...
 ۱۵۹ دعا کردن بلعم باغور که موسی و قومش ...
 ۱۶۰ اعتماد کردن هاروت و ماروت بر ...
 ۱۶۱ باقی قصه هاروت و ماروت و نکال و ...
 ۱۶۲ به عبادت رفتن کر بر همسایه رنجور خویش
 ۱۶۴ اول کسی که در مقابله نص قیاس آورد ...
 ۱۶۵ در بیان آنکه حال خود و مستی خود پنهان ...
 ۱۶۷ قصه مری کردن رومیان و چینیان در علم ...
 ۱۶۸ پرسیدن پیغامبر علیه السلام مر زید را ...
 ۱۷۲ متهم کردن غلامان و خواجه تاشان مر ...

بقیه قصه مطرب و پیغام رسانیدن ... ۱۰۶
 گردانیدن عمر رضی الله عنه نظر او را ... ۱۰۸
 تفسیر دعای آن دو فرشته که هر روز ... ۱۰۹
 قصه خلیفه کی در کرم در زمان خود از ... ۱۱۰
 قصه اعرابی درویش و ماجرای زن او با ... ۱۱۱
 مغرور شدن مریدان محتاج به مدعیان مزور ... ۱۱۱
 در بیان آنکه نادر افتد که مریدی در مدعی ... ۱۱۲
 صبر فرمودن اعرابی زن را و فضیلت صبر و ... ۱۱۳
 نصیحت کردن زن مر شوی را که سخن ... ۱۱۴
 نصیحت کردن مرد مر زن را که در فقیران ... ۱۱۵
 در بیان آنکه جنبیدن هر کسی از آنجا ... ۱۱۶
 مراعات کردن زن شوهر را و استغفار نمودن ... ۱۱۸
 در بیان این خبر که اَتهَن یَغْلِبُن العاقل ... ۱۱۹
 تسلیم کردن مرد خود را به آنچه التماس زن ... ۱۲۰
 در بیان آنکه موسی و فرعون هر دو مسخر ... ۱۲۰
 سبب حرمان اشقیا از دو جهان که خسر ... ۱۲۲
 حقیر و بی خصم دیدن دیدهای حس ... ۱۲۳
 در معنی آنکه مرج البحرین یلتقیان بینهما ... ۱۲۶
 در معنی آنکه آنچه ولی کند مرید را نشاید ... ۱۲۷
 مخلص ماجرای عرب و جفت او ... ۱۲۸
 دل نهادن عرب بر التماس دلبر خویش ... ۱۲۹
 تعیین کردن زن طریق طلب روزی ... ۱۳۱
 هدیه بردن عرب سبوی آب باران از میان ... ۱۳۲
 در نمد درد و ختن زن عرب سبوی آب باران ... ۱۳۲
 در بیان آنکه چنان که گدا عاشق کرم است ... ۱۳۴
 فرق میان آن که درویش است به خدا و ... ۱۳۴
 پیش آمدن نقیبان و دربانان خلیفه از بهر ... ۱۳۵

۲۲۲ تعریف کردن منادیان قاضی مفلسی را گرد شهر
۲۲۳ شکایت کردن اهل زندان پیش وکیل ...
۲۲۹ مثل
۲۳۰ ملامت کردن مردم شخصی را که مادرش را ...
۲۳۳ امتحان پادشاه به آن دو غلام که نو ...
۲۳۴ به راه کردن شاه، یکی را از آن دو غلام و از ...
۲۳۶ قسم غلام در صدق و وفای یار خود از ...
۲۴۲ حسد کردن حشم بر غلام خاص
۲۴۸ کلوخ انداختن تشنه از دیوار در جوی آب
۲۵۰ فرمودن والی آن مرد را که آن خارب را ...
۲۵۶ آمدن دوستان به بیمارستان جهت ...
۲۵۸ فهم کردن مریدان که ذاللتون دیوانه نشده ...
۲۵۹ رجوع به حکایت ذاللتون قدس الله روحه
۲۶۰ امتحان کردن خواجه لقمان زیرکی لقمان را
۲۶۲ ظاهر شدن فضل و زیرکی لقمان پیش ...
۲۶۴ تنمّه حسد آن حشم بر آن غلام خاص سلطان
۲۶۶ عکس تعظیم پیغام سلیمان علیه السلام ...
۲۶۷ انکار فلسفی بر قرائت اِنَّ اصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا
۲۷۱ انکار کردن موسی علیه السلام بر مناجات چوپان
۲۷۲ عتاب کردن حق تعالی موسی را علیه السلام ...
۲۷۳ وحی آمدن موسی را علیه السلام در عذر آن ...
۲۷۵ پرسیدن موسی علیه السلام از حق تعالی ...
۲۷۸ رنجانیدن امیری خفته‌ای را که مار در ...
۲۸۰ اعتماد کردن بر تملّق و وفای خرس
۲۸۳ گفتن نایناییی سائل که دو کوری دارم
۲۸۴ تنمّه حکایت خرس و آن ابله که بر وفای او ...
۲۸۵ گفتن موسی علیه السلام گوساله پرست را ...

بقیه قصه زید در جواب رسول علیه السلام **۱۷۳**
 گفتن پیغامبر علیه السلام مر زید را که ... **۱۷۵**
 بازگشتن به حکایت زید **۱۷۶**
 آتش افتادن در شهر به ایام عمر رضی الله عنه **۱۷۷**
 خداونداختن خصم در روی امیرالمؤمنین ... **۱۷۸**
 سؤال کردن آن کافر از علی کرم الله وجهه ... **۱۸۰**
 جواب گفتن امیرالمؤمنین که سبب ... **۱۸۱**
 گفتن پیغامبر علیه السلام به گوش رکابدار ... **۱۸۳**
 تعجب کردن آدم علیه السلام از ضلالت ... **۱۸۶**
 بازگشتن به حکایت امیرالمؤمنین علی ... **۱۸۷**
 آمدن رکابدار علی کرم الله وجهه که از بهر ... **۱۸۸**
 بیان آنکه فتح طلبیدن پیغامبر ... **۱۸۸**
 گفتن امیرالمؤمنین علی کرم الله وجهه ... **۱۸۹**

دفتر دوم مثنوی معنوی | ۱۹۳

هلال پنداشتن آن شخص خیال را در ... **۲۰۲**
 دزدیدن مارگیر ماری را از مارگیر دیگر **۲۰۳**
 التماس کردن همراه عیسی علیه السلام ... **۲۰۳**
 اندرز کردن صوفی، خادم را در تیمارداشت ... **۲۰۴**
 بسته شدن تقریر معنی حکایت به سبب ... **۲۰۵**
 گمان بردن کاروانیان که بهیمه صوفی ... **۲۰۶**
 یافتن پادشاه باز را به خانه کم پیرزن **۲۱۱**
 حلوا خریدن شیخ احمد خضرویه ... **۲۱۳**
 ترسانیدن شخصی زاهدی را که کم گری ... **۲۱۶**
 تمامی قصه زنده شدن استخوان ها به ... **۲۱۷**
 خاریدن روستایی به تاریکی شیر را به ظن ... **۲۱۹**
 فروختن صوفیان بهیمه مسافر را جهت سماع **۲۱۹**

- ۳۱۷ شکایت قاضی از آفت قضا و جواب گرفتن ...
 ۳۱۷ به اقرار آوردن معاویه رضی الله عنه ابلیس را
 ۳۱۸ راست گفتن ابلیس ضمیر خود را به ...
 ۳۱۸ فضیلت حسرت خوردن آن مخلص ...
 ۳۱۸ تنمۀ اقرار ابلیس به معاویه مکر خود را
 ۳۱۹ فوت شدن دزد به آواز دادن آن شخص ...
 ۳۲۱ قصۀ منافقان و مسجد ضرار ساختن ایشان
 ۳۲۲ فریفتن منافقان پیغمبر را ...
 ۳۲۳ اندیشیدن یکی از صحابه رضی الله عنهم ...
 ۳۲۴ قصۀ آن شخص که اشتر ضالۀ خود ...
 ۳۲۵ متردّد شدن در میان مذهب های مخالف و ...
 ۳۲۶ امتحان هر چیزی تا ظاهر شود خیر و شرّی ...
 ۳۲۷ شرح فایده حکایت آن شخص شتر جوینده
 ۳۲۹ بیان آن که در هر نفسی فتنۀ مسجد ضرار ...
 ۳۳۰ حکایت هندو که با یار خود جنگ می کرد بر ...
 ۳۳۱ قصد کردن غزان به کشتن یک مردی تا ...
 ۳۳۱ بیان حال خودپرستان و ناشکران در ...
 ۳۳۳ شکایت گفتن پیرمردی به طبیب از ...
 ۳۳۴ قصۀ جوحی و آن کودک که پیش جنازه پدر ...
 ۳۳۶ ترسیدن کودک از آن شخص صاحب جثه ...
 ۳۳۶ قصۀ تیراندازی و ترسیدن او از سواری که ...
 ۳۳۷ قصۀ اعرابی و ریگ در جوال کردن و ...
 ۳۳۸ کرامات ابراهیم ادهم قدس الله روحه العزیز ...
 ۳۳۹ آغاز منور شدن عارف به نور غیب بین
 ۳۴۲ طعنه زدن بیگانه ای در شیخ و جواب گفتن ...
 ۳۴۴ بقیۀ قصۀ ابراهیم قدس الله روحه بر لب آن دریا
 ۳۴۵ دعوی کردن آن شخص که خدای تعالی مرا ...
 ۲۸۶ ترک گفتن آن مرد ناصح بعد از مبالغۀ ...
 ۲۸۷ تملّق کردن دیوانه جالینوس را و ترسیدن ...
 ۲۸۸ سبب پریدن مرغی با مرغی که جنس او نبود
 ۲۸۹ تنمۀ اعتماد آن مغرور بر تملّق خرس
 ۲۹۰ رفتن مصطفی علیه السلام به عیادت صحابی ...
 ۲۹۰ وحی کردن حق تعالی به موسی علیه السلام ...
 ۲۹۱ تنها کردن باغبان صوفی و فقیه و علوی را ...
 ۲۹۱ رجعت به قصۀ مریض و عیادت پیغامبر ...
 ۲۹۳ گفتن شیخی ابابیزید را که کعبه منم گرد من ...
 ۲۹۴ حکایت
 ۲۹۵ دانستن پیغامبر صلی الله علیه وسلم که سبب ...
 ۲۹۸ عذرگفتن دلکب با سید که چرا فاحشه را ...
 ۲۹۸ به حیلّت درسرخ آوردن سائل آن بزرگ را که ...
 ۲۹۹ حمله بردن سگ بر کور گدا
 ۳۰۱ خواندن محتسب مست خراب افتاده را به زندان
 ۳۰۱ دوم بار درسرخ کشیدن سائل آن بزرگ را تا ...
 ۳۰۴ تنمۀ نصیحت رسول صلی الله علیه وسلم ...
 ۳۰۸ وصیت کردن پیغامبر صلی الله علیه وسلم ...
 ۳۱۰ بیدار کردن ابلیس معاویه را رضی الله عنه که ...
 ۳۱۰ از خر فکندن ابلیس معاویه را رضی الله عنه ...
 ۳۱۱ باز جواب گفتن ابلیس معاویه را
 ۳۱۲ باز تقریر کردن معاویه با ابلیس مکر او را
 ۳۱۳ باز جواب گفتن ابلیس معاویه را
 ۳۱۴ عنف کردن معاویه با ابلیس
 ۳۱۵ نالیدن معاویه به حضرت حق تعالی از ابلیس ...
 ۳۱۵ باز تقریر ابلیس تبلیس خود را
 ۳۱۶ باز الحاح کردن معاویه ابلیس را

۳۸۳ قصه اهل سبا و طاعی کردن نعمت ایشان را
۳۸۴ جمع آمدن اهل آفت هر صبحی بر در ...
۳۸۷ باقی قصه اهل سبا
۳۸۹ بقیه داستان رفتن خواجه به دعوت ...
۳۹۰ دعوت باز بطان را از آب به صحرا
۳۹۲ قصه اهل ضروان و حیل کردن ایشان تا ...
۳۹۳ روان شدن خواجه به سوی دیه
۳۹۴ رفتن خواجه و قومش به سوی دیه
۳۹۶ نواختن مجنون آن سگ را کی مقیم کوی ...
۳۹۷ رسیدن خواجه و قومش به دیه و ...
۴۰۲ افتادن شغال در خم رنگ و رنگین شدن ...
۴۰۳ چرب کردن مرد لافی لب و سبیل خود را هر ...
۴۰۴ ایمن بودن بلعم با عور کی امتحان ها کرد ...
۴۰۵ دعوی طاووسی کردن آن شغال کی در خم ...
۴۰۵ تشبیه فرعون و دعوی الوهیت او به آن ...
۴۰۶ تفسیر «وَلْتَعْرِفْتَهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ»
۴۰۶ قصه هاروت و ماروت و دلیری ایشان بر ...
۴۰۸ قصه خواب دیدن فرعون آمدن موسی را ...
۴۰۹ به میدان خواندن بنی اسرائیل را برای حیل ...
۴۰۹ حکایت
۴۱۰ بازگشتن فرعون از میدان به شهر، شاد به ...
۴۱۰ جمع آمدن عمران با مادر موسی و ...
۴۱۰ وصیت کردن عمران جفت را بعد از ...
۴۱۱ ترسیدن فرعون از آن بانگ
۴۱۱ پیداشدن ستاره موسی علیه السلام بر ...
۴۱۳ خواندن فرعون زنان نوزاد را سوی میدان ...
۴۱۳ به وجود آمدن موسی و آمدن عوانان به ...

۳۴۶ بقیه قصه طعن زدن آن مرد بیگانه در شیخ
۳۴۸ گفتن عایشه رضی الله عنها مصطفی را ...
۳۴۸ کشیدن موش مهار شتر را و معجب شدن ...
۳۵۰ کرامات آن درویش که در کشتی متهمش ...
۳۵۱ تشنیه صوفیان بر آن صوفی که پیش شیخ ...
۳۵۲ عذرگفتن فقیر به شیخ
۳۵۴ بیان دعوی ای که عین آن دعوی گواه صدق ...
۳۵۶ سجده کردن یحیی علیه السلام در شکم مادر ...
۳۵۶ اشکال آوردن بر این قصه
۳۵۶ جواب اشکال
۳۵۷ سخن گفتن به زبان حال و فهم کردن آن
۳۵۷ پذیر آمدن سخن باطل در دل باطلان
۳۵۸ جستن آن درخت که هر که میوه آن ...
۳۵۸ شرح کردن شیخ سز آن درخت با آن طالب ...
۳۵۹ منازعت چهار کس جهت انگور که هر یکی ...
۳۶۱ برخاستن مخالفت و عداوت از میان انصار به ...
۳۶۳ قصه بط بیگان که مرغ خانگی پروردشان
۳۶۴ حیران شدن حاجیان در کرامات آن زاهد ...

دفتر سوم مثنوی معنوی | ۳۶۷

۳۷۴ قصه خورندگان پیل بچه از حرص و ترک ...
۳۷۵ بقیه قصه متعوضان پیل بیگان
۳۷۷ بازگشتن به حکایت پیل
۳۷۸ بیان آنکه خطای محبان بهتر از صواب ...
۳۷۹ امر حق تعالی به موسی علیه السلام کی مرا ...
۳۷۹ بیان آنکه الله گفتن نیازمند عین ...
۳۸۱ فریفتن روستایی شهری ای را و به دعوت ...

- وحی آمدن به مادر موسی که موسی را ... ۴۱۴
- حکایت مارگیر که اژدهای فسرده را مرده ... ۴۱۵
- تهدید کردن فرعون موسی را علیه السلام ۴۱۹
- جواب موسی فرعون را در تهدیدی کی ... ۴۱۹
- پاسخ فرعون موسی را علیه السلام ۴۱۹
- جواب موسی علیه السلام فرعون را ۴۲۰
- جواب فرعون موسی را و وحی آمدن موسی ... ۴۲۰
- مهلت دادن موسی علیه السلام فرعون را تا ... ۴۲۰
- فرستادن فرعون به مداین در طلب ساحران ۴۲۳
- خواندن آن دو ساحر پدر را از گور و ... ۴۲۴
- جواب گفتن ساحر مرده با فرزندان خود ۴۲۴
- تشبیه کردن قرآن مجید را به عصای موسی ... ۴۲۵
- جمع آمدن ساحران از مداین پیش ... ۴۲۷
- اختلاف کردن در چگونگی و شکل پیل ۴۲۸
- توفیق میان این دو حدیث که الزنا بالكفر ... ۴۳۲
- مثل در بیان آنکه حیرت مانع بحث و ... ۴۳۳
- حکایت ۴۳۳
- داستان مشغول شدن عاشقی به ... ۴۳۴
- حکایت آن شخص که در عهد داوود ... ۴۳۶
- دویدن گاو در خانه آن دعاکننده به الحاح ... ۴۳۸
- عذرگفتن نظم کننده و مدد خواستن ۴۳۸
- بیان آنکه علم را دو پز است و گمان را یک ... ۴۳۹
- مثال رنجور شدن آدمی به وهم تعظیم ... ۴۴۰
- عقول خلق متفاوت است در اصل فطرت ... ۴۴۰
- دروهم افکندن کودکان استاد را ۴۴۱
- بیمار شدن فرعون هم به وهم از تعظیم ... ۴۴۱
- رنجور شدن استاد به وهم ۴۴۲
- ۴۴۲ در جامه خواب افتادن استاد و نالیدن او ...
- ۴۴۳ دوم بار در وهم افکندن کودکان استاد را ...
- ۴۴۳ خلاص یافتن کودکان از مکتب بدین مکر
- ۴۴۳ رفتن مادران کودکان به عیادت اوستاد
- ۴۴۴ در بیان آنکه تن روح را چون لباسی ست ...
- ۴۴۴ حکایت آن درویش کی در کوه خلوت ...
- ۴۴۵ دیدن زرگر عاقبت کار را و سخن بر وفق ...
- ۴۴۵ بقیه قصه آن زاهد کوهی که نذر کرده بود ...
- ۴۴۶ تشبیه بند و دام قضا به صورت پنهان ...
- ۴۴۷ مضطر شدن فقیر نذر کرده به کندن امرو از ...
- ۴۴۷ متهم کردن آن شیخ را با دزدان و بریدن ...
- ۴۴۹ کرامات شیخ اقطع و زنبیل یافتن او به ...
- ۴۴۹ سبب جرأت ساحران فرعون بر قطع دست و پا
- ۴۵۱ شکایت استر پیش شتر کی من بسیار در رو ...
- ۴۵۱ اجتماع اجزای خر غزیر بعد از پوسیدن ...
- ۴۵۲ جزع ناکردن شیخی بر مرگ فرزندان خود
- ۴۵۳ عذرگفتن شیخ بهر ناگریستن بر مرگ ...
- ۴۵۵ قصه خواندن شیخ ضریح مصحف را در رو ...
- ۴۵۵ صبر کردن لقمان چون دید که داوود ...
- ۴۵۶ بقیه حکایت ناینبا و مصحف
- ۴۵۷ صفت بعضی اولیا که راضی اند به احکام و ...
- ۴۵۷ سؤال کردن بهلول آن درویش را
- ۴۵۹ قصه دقوقی و کراماتش
- ۴۵۹ بازگشتن به قصه دقوقی
- ۴۶۰ سز طلب کردن موسی خضر را با کمال ...
- ۴۶۱ بازگشتن به قصه دقوقی
- ۴۶۲ نمودن به مثال هفت شمع سوی ساحل

۴۸۹ گریختن عیسی علیه السلام فراز کوه از احمقان
۴۹۰ قصه اهل سبا و حماقت ایشان و اثر ناکردن ...
۴۹۱ شرح آن کور دوربین و آن کر تیزشنو و ...
۴۹۲ صفت خزمی شهر اهل سبا و ناشکری ایشان
۴۹۳ آمدن پیغامبران از حق به نصیحت اهل سبا
۴۹۵ معجزه خواستن قوم از پیغامبران
۴۹۶ متهم داشتن قوم انبیا را
۴۹۶ حکایت خرگوشان که خرگوشی را به رسالت ...
۴۹۷ جواب گفتن انبیا طعن ایشان را و مثل زدن ...
۴۹۸ بیان آنکه هر کس را نرسد مثل آوردن ...
۴۹۹ مثل ها زدن قوم نوح به استهزا در زمان ...
۴۹۹ حکایت آن دزد که می پرسیدندش که چه ...
۵۰۰ جواب آن مثل که منکران گفتند از رسالت ...
۵۰۱ معنی حزم و مثال مرد حازم
۵۰۲ وخامت کار آن مرغ که ترک حزم کرد از ...
۵۰۳ حکایت نذرکردن سگان هر زمستان که این ...
۵۰۴ منع کردن منکران انبیا را علیهم السلام ...
۵۰۴ جواب انبیا علیهم السلام مر جبریان را
۵۰۵ مکژکردن کافران حجت های جبریان را
۵۰۵ باز جواب انبیا علیهم السلام ایشان را
۵۰۶ مکژکردن قوم اعتراض ترجیه بر انبیا ...
۵۰۷ باز جواب انبیا علیهم السلام
۵۰۸ حکمت آفریدن دوزخ آن جهان و زندان ...
۵۰۹ بیان آنکه حق تعالی صورت ملوک را ...
۵۰۹ قصه عشق صوفی بر سفره تهی
۵۱۰ مخصوص بودن یعقوب علیه السلام به ...
۵۱۱ حکایت امیر و غلامش کی نماز باره بود و ...

شدن آن هفت شمع بر مثال یک شمع **۴۶۲**
 نمودن آن شمع ها در نظر هفت مرد **۴۶۲**
 باز شدن آن شمع ها هفت درخت **۴۶۳**
 مخفی بودن آن درختان از چشم خلق **۴۶۳**
 یک درخت شدن آن هفت درخت **۴۶۵**
 هفت مرد شدن آن هفت درخت **۴۶۵**
 پیش رفتن دقوقی به امامت **۴۶۶**
 پیش رفتن دقوقی به امامت آن قوم **۴۶۸**
 اقتدار کردن قوم از پس دقوقی **۴۶۹**
 بیان اشارت سلام سوی دست راست در ... **۴۷۰**
 شنیدن دقوقی در میان نماز افغان آن ... **۴۷۱**
 تصورات مرد حازم **۴۷۲**
 دعا و شفاعت دقوقی در خلاص کشتی **۴۷۲**
 انکار کردن آن جماعت بر دعا و شفاعت ... **۴۷۵**
 باز شرح کردن حکایت آن طالب روزی حلال ... **۴۷۶**
 رفتن هر دو خصم نزد داوود پیغامبر علیه السلام **۴۷۷**
 شنیدن داوود علیه السلام سخن هر دو ... **۴۷۹**
 حکم کردن داوود علیه السلام بر کشنده گاو **۴۸۰**
 تضرع آن شخص از داوود علیه السلام **۴۸۰**
 درخلوت رفتن داوود تا آنچه حق است ... **۴۸۱**
 حکم کردن داوود بر صاحب گاو کی از سر ... **۴۸۲**
 حکم کردن داوود بر صاحب گاو که جمله مال ... **۴۸۲**
 عزم کردن داوود علیه السلام به خواندن ... **۴۸۳**
 گواهی دادن دست و پا و زبان بر سر ظالم ... **۴۸۳**
 برون رفتن خلق به سوی آن درخت **۴۸۴**
 قصاص فرمودن داوود علیه السلام خونی را ... **۴۸۵**
 بیان آنکه نفس آدمی به جای آن ... **۴۸۶**

- نومیدشدن انبیا از قبول و پذیرایی منکران ... ۵۱۲
- بیان آنکه ایمان مقلد خوف است و رجا ... ۵۱۳
- بیان آنکه رسول علیه السلام فرمود إِنَّ لِلَّهِ ... ۵۱۴
- حکایت مندیل در تنور پیرآتش انداختن ... ۵۱۴
- قصه فریادرسیدن رسول علیه السلام ... ۵۱۵
- مشک آن غلام از غیب پر آب کردن به معجزه ... ۵۱۶
- دیدن خواجه غلام خود را سپید و ... ۵۱۷
- بیان آنکه حق تعالی هر چه داد و آفرید از ... ۵۱۸
- آمدن آن زن کافر با طفل شیرخواره به ... ۵۱۹
- ربودن عقاب موزه مصطفی علیه السلام و ... ۵۲۰
- وجه عبرت گرفتن از این حکایت و ... ۵۲۱
- استدعای آن مرد از موسی زبان بهایم با طیور ... ۵۲۱
- وحی آمدن از حق تعالی به موسی کی ... ۵۲۲
- قانع شدن آن طالب به تعلیم زبان مرغ ... ۵۲۳
- جواب خروس سگ را ... ۵۲۴
- خجل گشتن خروس پیش سگ به سبب ... ۵۲۴
- خبرکردن خروس از مرگ خواجه ... ۵۲۵
- دویدن آن شخص به سوی موسی به زنهار ... ۵۲۶
- دعاکردن موسی آن شخص را تا به ایمان ... ۵۲۷
- اجابت کردن حق تعالی دعای موسی را ... ۵۲۷
- حکایت آن زنی که فرزندش نمی زیست ... ۵۲۸
- درآمدن حمزه رضی الله عنه در جنگ بی زره ... ۵۲۹
- جواب حمزه مر خلق را ... ۵۲۹
- حیله دفع مغیون شدن در بیع و شرا ... ۵۳۲
- وفات یافتن بلال رضی الله عنه با شادی ... ۵۳۳
- حکمت ویران شدن تن به مرگ ... ۵۳۴
- تشبیه دنیا کی به ظاهر فراخ است و به معنی ... ۵۳۴
- ۵۲۵ بیان آنکه هر چه غفلت و غم و کاهلی و ...
- ۵۳۶ تشبیه نص با قیاس
- ۵۳۷ آداب المستمعین و المریدین عند فیض ...
- ۵۳۸ شناختن هر حیوانی بوی عدو خود را ...
- ۵۳۹ فرق میان دانستن چیزی به مثال و تقلید ...
- ۵۴۰ جمع و توفیق میان نفی و اثبات یک چیز از ...
- ۵۴۰ مسأله فنا و بقای درویش
- ۵۴۱ قصه وکیل صدر جهان که متهم شد و از ...
- ۵۴۲ پیداشدن روح القدس به صورت آدمی بر ...
- ۵۴۵ گفتن روح القدس مریم را که من رسول حقم ...
- ۵۴۶ عزم کردن آن وکیل از عشق که رجوع کند ...
- ۵۴۷ پرسیدن معشوقی از عاشق غریب خود کی ...
- ۵۴۷ منع کردن دوستان او را از رجوع کردن به ...
- ۵۴۸ لالایی گفتن عاشق، ناصح و عادل را از سر ...
- ۵۴۹ رونهادن آن بنده عاشق سوی بخارا
- ۵۵۰ درآمدن آن عاشق لالایی در بخارا و ...
- ۵۵۰ جواب گفتن عاشق عاذلان را و ...
- ۵۵۲ رسیدن آن عاشق به معشوق خویش چون ...
- ۵۵۲ صفت آن مسجد که عاشق کش بود و آن ...
- ۵۵۲ مهمان آمدن در آن مسجد
- ۵۵۳ ملامت کردن اهل مسجد آن مهمان ...
- ۵۵۳ جواب گفتن عاشق عاذلان را
- ۵۵۴ عشق جالینوس بر این حیات دنیا بود کی ...
- ۵۵۵ دیگر باره ملامت کردن اهل مسجد ...
- ۵۵۷ گفتن شیطان قریش را کی به جنگ احمد ...
- ۵۵۹ مکثر کردن عاذلان پند را بر آن مهمان ...
- ۵۶۰ جواب گفتن مهمان ایشان را و ...

- تمثیل گریختن مؤمن و بی صبری او در ... ۵۶۳
- تمثیل صابر شدن مؤمن چون بر سز و خیر ... ۵۶۴
- عذرگفتن کدبانو با نخود و حکمت ... ۵۶۵
- باقی قصه مهمان آن مسجد مهمان کش و ... ۵۶۵
- ذکر خیال بد اندیشیدن قاصر فهمان ۵۶۶
- تفسیر این خبر مصطفی علیه السلام کی ... ۵۶۷
- بیان آنکه رفتن انبیا و اولیا علیهم السلام ... ۵۶۷
- تشبیه صورت اولیا و صورت کلام اولیا به ... ۵۶۸
- تفسیر بِجَبَالِ أَوْبَى مَعَهُ وَ اللَّطِیر ۵۶۸
- جواب طعن زنده در مثنوی از قصور ... ۵۶۹
- مثل زدن در رمیدن کوزه اسب از آب خوردن ... ۵۶۹
- بقیه ذکر آن مهمان مسجد مهمان کش ۵۷۱
- تفسیر آیت وَأَجْلِبْ عَلَیْهِمْ بِخَبْلِكَ وَ رَجْلِكَ ۵۷۱
- رسیدن بانگ طلسمی نیم شب مهمان ... ۵۷۲
- ملاقات آن عاشق با صدر جهان ۵۷۳
- جذب هر عنصری جنس خود را کی ... ۵۷۵
- منجذب شدن جان نیز به عالم ارواح و ... ۵۷۶
- فسخ عزایم و نقضها جهت باخبر کردن ... ۵۷۷
- نظر کردن پیغامبر علیه السلام به اسیران و ... ۵۷۸
- تفسیر این آیه که إِنَّ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ ... ۵۷۸
- سز آنکه بی مراد بازگشتن رسول علیه السلام ... ۵۷۹
- تفسیر این خبر که مصطفی علیه السلام ... ۵۸۰
- آگاه شدن پیغامبر علیه السلام از طعن ... ۵۸۱
- بیان آنکه طاعی در عین قاهری مقهور ... ۵۸۲
- جذب معشوق عاشق را مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُهُ ... ۵۸۴
- دادخواستن پیشه از باد به حضرت سلیمان ... ۵۸۵
- امر کردن سلیمان علیه السلام پشه متظلم را ... ۵۸۶
- ۵۸۷ نواختن معشوق عاشق بیهوش را تا به ...
- ۵۸۸ باخویش آمدن عاشق بیهوش و ...
- ۵۹۰ حکایت عاشقی دراز هجرانی و بسیار امتحانی
- ۵۹۲ یافتن عاشق معشوق را و بیان آنکه جوینده ...
- ۵۹۵ | دفتر چهارم مثنوی معنوی**
- ۶۰۱ تمامی حکایت آن عاشق کی از عسس ...
- ۶۰۲ حکایت آن واعظ کی هر آغاز تذکیر دعای ...
- ۶۰۴ سؤال کردن از عیسی علیه السلام که در ...
- ۶۰۴ قصد خیانت کردن عاشق و بانگ برزدن ...
- ۶۰۶ قصه آن صوفی کی زن خود را با بیگانه ای ...
- ۶۰۷ معشوق را زیر چادر پنهان کردن جهت ...
- ۶۰۸ گفتن زن که او در بند جهاز نیست؛ مراد ...
- ۶۰۹ غرض از سمیع و بصیر گفتن خدا را
- ۶۱۰ مثال دنیا چون گلخن و تقوی چون حمّام
- ۶۱۰ قصه آن دباغ کی در بازار عطاران از بوی ...
- ۶۱۲ معالجه کردن برادر دباغ را به خفیه ...
- ۶۱۳ عذرخواستن آن عاشق از گناه خویش به ...
- ۶۱۳ رد کردن معشوقه عذر عاشق را و تلبیس او ...
- ۶۱۵ گفتن آن جهود علی را کرم الله وجهه کی اگر ...
- ۶۱۶ قصه مسجد اقصی و خرب و عزم کردن ...
- ۶۱۷ شرح إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ وَ الْعُلَمَاءُ كُنُفُسٍ ...
- ۶۲۰ بقیه قصه بنای مسجد اقصی
- ۶۲۱ قصه آغاز خلافت عثمان رضی الله عنه و ...
- ۶۲۳ در بیان آنکه حکما گویند آدمی عالم ...
- ۶۲۳ تفسیر این حدیث که مَثَلُ أَمْتِي كَمَثَلِ ...
- ۶۲۵ قصه هدیه فرستادن بلقیس از شهر سبا ...

۶۵۹ آموختن پیشه گورکنی قابیل از زاغ پیش از ...
 ۶۶۱ قصه صوفی کی در میان گلستان سر بر زانو ...
 ۶۶۲ قصه رستن خزوب در گوشه مسجد اقصی ...
 ۶۶۵ بیان آنکه حصول علم و مال و جاه مر ...
 ۶۶۶ تفسیر یا أَيُّهَا الْمَرْئِل
 ۶۶۷ در بیان آنکه ترک الجواب جواب مقز این ...
 ۶۶۸ در تفسیر این حدیث مصطفی علیه السلام ...
 ۶۶۹ در تفسیر این آیت که وَأَمَّا الَّذِينَ فِي ...
 ۶۶۹ چالیش عقل با نفس همچون تنازع ...
 ۶۷۱ نوشتن آن غلام قصه شکایت نقصان ...
 ۶۷۲ حکایت آن فقیه با دستار بزرگ و آن که ...
 ۶۷۲ نصیحت دنیا اهل دنیا را به زبان حال و ...
 ۶۷۴ بیان آنکه عارف را غذایی ست از نور حق ...
 ۶۷۶ تفسیر أَوْحَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى قُلْنَا ...
 ۶۷۷ زجر مدعی از دعوی و امرکردن او را ...
 ۶۷۸ بقیه قصه نوشتن آن غلام رقعہ به ...
 ۶۷۹ حکایت آن مداح کی از جهت ناموس شکر ...
 ۶۸۱ دریافتن طیبیان الهی امراض دین و دل را ...
 ۶۸۲ مژده دادن ابو یزید از زادن ابوالحسن خرقانی ...
 ۶۸۳ قول رسول صلی الله علیه وسلم إِنِّي لَأَجِدُ ...
 ۶۸۴ نقصان اجرای جان و دل صوفی از طعام الله ...
 ۶۸۶ آشفتن آن غلام از نارسیدن جواب رقعہ ...
 ۶۸۶ کژ وزیدن باد بر سلیمان علیه السلام به ...
 ۶۸۷ شنیدن شیخ ابوالحسن رضی الله عنه ...
 ۶۸۸ رقعہ دیگر نوشتن آن غلام پیش شاه چون ...
 ۶۸۹ قصه آنکه کسی با کسی مشورت می کرد ...
 ۶۹۰ امیرکردن رسول علیه السلام جوان هذیلی ...

۶۲۶ کرامات و نور شیخ عبدالله مغربی ...
 ۶۲۷ بازگردانیدن سلیمان علیه السلام رسولان ...
 ۶۲۷ قصه عطاری که سنگ ترازوی او گل ...
 ۶۲۹ دلداری کردن و نواختن سلیمان ...
 ۶۳۰ دیدن درویش جماعت مشایخ را در خواب ...
 ۶۳۱ نیت کردن او کی این زر بدهم بدان ...
 ۶۳۲ تحریض سلیمان علیه السلام مر رسولان را ...
 ۶۳۲ سبب هجرت ابراهیم ادهم قدس الله سره ...
 ۶۳۳ حکایت آن مرد تشنه کی از سر جوزین جوز ...
 ۶۳۵ تهدید فرستادن سلیمان علیه السلام پیش ...
 ۶۳۶ پیدا کردن سلیمان علیه السلام که مرا ...
 ۶۳۷ باقی قصه ابراهیم ادهم قدس الله سره ...
 ۶۳۸ بقیه قصه اهل سبا و نصیحت و ارشاد و ...
 ۶۳۹ آزاد شدن بلقیس از ملک و مست شدن او ...
 ۶۴۱ چاره کردن سلیمان علیه السلام در احضار ...
 ۶۴۱ قصه یاری خواستن حلیمه از بتان ...
 ۶۴۲ حکایت آن پیر عرب کی دلالت کرد حلیمه ...
 ۶۴۴ خبر یافتن جد مصطفی عبدالمطلب از ...
 ۶۴۶ نشان خواستن عبدالمطلب از موضع ...
 ۶۴۷ بقیه قصه دعوت رحمت بلقیس را ...
 ۶۴۷ مثل قانع شدن آدمی به دنیا و حرص او در ...
 ۶۵۰ بقیه قصه عمارت کردن سلیمان ...
 ۶۵۲ قصه شاعر و صله دادن شاه و ...
 ۶۵۳ باز آمدن آن شاعر بعد چند سال به امید ...
 ۶۵۶ مانستن بدرایی این وزیر دون در افساد ...
 ۶۵۷ نشستن دیو بر مقام سلیمان علیه السلام و ...
 ۶۵۸ درآمدن سلیمان علیه السلام هر روز در ...